

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om fiske

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om fiske ändras. Det påföljdssystem som gäller brott mot bestämmelserna om fiske utvecklas genom att det i lagen tas in en ny form av förverkandepåföljd. För de hotade fiskarter och fiskarter på tillbakagång som anges i lagen ska det värde som fisken har som representant för sin art dömas förverkat till staten i samband med vissa fiskebrott och fiskeförseelser. Genom reformen effektiviseras skyddet av hotade fiskarter och fiskarter på tillbakagång samt deras återhämtning.

Fiskerättigheterna i övre Lappland utvecklas genom att ortsbornas möjligheter att fiska i vattenområden som tillhör staten förbättras inom de ramar som fiskbeståndens tillstånd medger. Enligt förslaget ska kommuninvånare i Enontekiö, Enare och Utsjoki i framtiden ha rätt att hos Forststyrelsen lösa in ett personligt säsongstillstånd för att få fiska på staten tillhöriga vattenområden i den egna kommunen där lax och öring stiger. Genom reformen förbättras samernas och ortsbornas möjligheter att bedriva fiskekultur.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 maj 2019.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
Innehåll	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 Nuläge.....	3
2 Målsättning och föreslagna ändringar	4
3 Propositionens konsekvenser	5
4 Beredningen av propositionen	5
4.1 Beredningsskeden	6
4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats.....	6
DETALJMOTIVERING	8
1 Lagförslag	8
2 Närmare bestämmelser.....	11
3 Ikraftträdande.....	11
4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	11
4.1 Likabehandling	11
4.2 Egendomsskydd	13
4.3 Rätt till eget språk och egen kultur	14
Lagförslag.....	15
Lag om ändring av lagen om fiske	15
Bilaga.....	17
Parallelltext.....	17
Lag om ändring av lagen om fiske	17

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Lagen om fiske (379/2015) trädde i kraft den 1 januari 2016 och upphävde samtidigt lagen om fiske från 1982 (286/1982) samt lagen om allmän fiskerätt (285/1982). Syftet med den nya lagen har varit att ordna nyttjandet av fiskresurserna på ett sätt som är mer ekologiskt, ekonomiskt och socialt hållbart än tidigare. Lagens syfte är att trygga en naturlig livscykel för fisken och fiskens förökning genom att möjliggöra nödvändiga fiskebegränsningar och andra åtgärder samt effektivisera de åtgärder som behövs i synnerhet för att trygga vandringsfiskars livskraft. Strävan har varit att ta in aspekten om att trygga vandringsfiskarnas livskraft som en genomslagsprincip i den helhet som paragraferna bildar samt dessutom i 7 kap. om vandringsfiskar, där det finns bestämmelser som tryggar vandringsfiskarnas livskraft.

I 12 kap. i lagen om fiske föreskrivs det om tillsyn och övervakning. Påföljdssystemet i lagen om fiske har upplevts som ineffektivt med tanke på vissa helheter. Det har i synnerhet betraktats som en utmaning att minska olagligt fiske, eftersom påföljderna vid olagligt fiske även av hotade fiskar har varit ringa. Den samhälleliga viljan när det gäller att skydda utrotningshotade vandringsfiskar och vandringsfiskar på tillbakagång och vandringsfiskar som är värdefulla med tanke på en diversifierad fiskstam i Finland, fritidsfisket och det kommersiella fisket samt fisketurismen har förstärkts under de senaste åren samtidigt som kännedomen om vilken utsatt situation våra vandringsfiskar befinner sig i har ökat. Att åtgärder för att förbättra vandringsfiskarnas situation upplevs som viktiga i politiskt hänseende har synts också på regeringsprogramsnivå. Exempelvis under spetsprojektperioden 2016–2018 allokerade jord- och skogsbruksministeriet sammanlagt 7,85 miljoner euro i statligt stöd till projekt för att stärka bestånden av vandringsfisk. Projekten genomfördes i samarbete med regionala aktörer. Totalkostnaderna för projekten steg till sammanlagt 20 miljoner euro. Dessutom har staten allokerat knappt 800 000 euro årligen till projekt för att förbättra den naturliga förökningen huvudsakligen hos bestånden av vandringsfisk.

Med tanke på projekten för stärkandet av bestånden av vandringsfisk har det inte varit välkommet att effekten av de dyra åtgärder som siktar på återhämtning har försvagats av det tjuvfiske som riktat sig mot hotade vandringsfiskar, såsom insjöloxen från Saimen som klassificerats som ytterst utrotningshotad. Debatt har uppstått bl.a. om det tjuvfiske som observerats på Pielisjoki där tiotals personer har påträffats med att olovligt fiska insjölox från Saimen nedanför kraftverket i Kuurna. Tjuvfiskekulturen har delvis ansetts bero på att fiskeövervakningsresurserna är begränsade och att risken för att åka fast ofta är liten. Delvis är det fråga om att påföljderna vid olagligt fiske också har varit obetydliga, och påföljdssystemet har därför inte haft just någon allmänpreventiv inverkan på potentiella förbrytare. Den olagliga verksamheten har således fortsatt trots effektiviserade tillsynsåtgärder och påföljder. Effekten i påföljdssystemet har ytterligare försvagats av att en betydande del av misstankarna om fiskebrott och fiskeförseelser inte har gått vidare till domstol för behandling. Oftast har brottet då varit så ringa att man beslutat avsluta utredningen eller beslutat om åtalseftergift. Påföljdssystemet har följaktligen upplevts som ineffektivt när det gäller att skydda hotade vandringsfiskar mot tjuvfiske.

I syfte att trygga vandringsfiskarnas livskraft exkluderade man i den nya lagen om fiske, också i dess 10 § om kommunbornas rätt till avgiftsfritt fisketillstånd i övre Lappland, områden där lax och öring stiger. Enligt 10 § i lagen om fiske har personer vars hemkommun enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) är Enontekis, Enare eller Utsjoki rätt att avgiftsfritt få tillstånd av Forststyrelsen att fiska på vattenområden som tillhör staten och finns i ovannämnda kommuner. Tillståndet är personligt och ges för högst tre år i sänder. Tillståndet gäller inte de områden i Tana älvs och Näätamöjokis vattendrag där lax och öring stiger, de områden i Tuulomajokis och Paatsjokis vattendrag där lax och öring stiger eller de områden i Torne älvs

och Ounasjokis vattendrag där lax och öring stiger. Forststyrelsen beviljar de särskilda tillstånd för statens vattenområden som gäller de ovannämnda områdena.

Att de områden där lax och öring stiger har exkluderats från det avgiftsfria fisketillståndet i övre Lappland har av orsbofolkningsgruppen upplevts som negativt och som en oskäligt stor förändring. De områden där lax och öring stiger bildar stora områden i övre Lappland och omfattas i och med ändringen inte av det lokala fisketillståndet. Detta har betytt att de närmaste fiskevattnen som omfattas av ett fisketillstånd enligt 10 § i vissa fall har legat på flera tiotals kilometers avstånd, vilket har gjort det svårt att bedriva lokal fiskekultur. Enligt orsbornas åsikt är situationen i fråga om de områden i övre Lappland där lax och öring stiger i genomsnitt god, och de skyddsåtgärder som vidtagits i syfte att trygga livskraften hos bestånden av vandringsfisk har därför inte ansetts proportionella. På grund av ändringen har Forststyrelsen kvoterat det totala antalet fisketillstånd i de områden där lax och öring stiger enligt tillståndsområde. Fisketillstånd har kunnat köpas av alla, vilket har betytt att orsborna på samma sätt som icke-orsbor har varit tvungna att köpa fisketillstånd för områdena som dygnstillstånd. Ett mycket begränsat antal fisketillstånd har stått till buds och tillstånden har därför inte räckt till alla potentiella köpare. Att orsbor och icke-orsbor behandlats på samma sätt har upplevts som orättvist och ansetts begränsa samernas och orsbornas möjligheter att bedriva fiskekultur.

2 Målsättning och föreslagna ändringar

I syfte att minska tjuvfisket, stärka skyddet av och återhämtningen hos utrotningshotade fiskarter och fiskarter på tillbakagång samt effektivisera det påföljdssystem som gäller brott mot bestämmelserna om fiske, föreslås det att påföljdssystemet i lagen om fiske utvecklas genom att det i lagen tas in en likadan förverkandepåföljd som redan finns i 59 § i naturvårdslagen (1096/1996) och i 80 § i jaktlagen (615/1993). Den föreslagna paragrafen om förverkandepåföljd innebär, utöver vad som föreskrivs om förverkandepåföljder i 10 kap. i strafflagen (39/1889), att det värde som fisken har som representant för sin art i fortsättningen ska dömas förverkat till staten i samband med vissa fiskebrott och fiskeförseelser. Förverkandepåföljden motsvarar också i huvudsak bestämmelsen om förverkandepåföljd i 104 § 2 mom. i 1982 års lag om fiske. Den upphörde dock att gälla när paragrafen år 2011 ströks ur lagen om fiske på grund av att bestämmelsen tillämpats sällan (RP 271/2010 rd, s. 24). Den låga tillämpningsgraden kan antas ha berott på att det i lagstiftningen inte hade fastställts värden för fiskarter.

Den paragraf om förverkandepåföljd som nu föreslås i lagen om fiske kommer att göra det möjligt att fastställa skyddsvärden i fråga om sådana hotade fiskarter och fiskarter på tillbakagång som är föremål för fiskebrott och fiskeförseelser. Såväl för djur som är fridlysta med stöd av naturvårdslagen som för vilt som anges i jaktlagen finns det redan lagstadgade värden som tillämpas vid naturskydds- och jaktbrott. Värden för fiskarter har tills vidare saknats. Rättsläget kan inte anses önskvärt, eftersom också fiskar, i synnerhet hotade fiskbestånd, blir föremål för avsiktligt, ibland till och med utbrett tjuvfiske. Bestämmelser om de värden som fastställs för fiskar ska utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Ministeriet har gett Naturresursinstitutet i uppdrag att före utgången av 2018 ge förslag till värden som fastställs genom förordning.

Förverkandepåföljd, dvs. konfiskering, är en säkringsåtgärd vars syfte är att minska effekterna av begångna brott och förhindra kommande brott, och förverkandepåföljden antas därför lämpa sig väl som metod för att minska tjuvfiske. Att fastställa värden för hotade fiskarter och fiskarter på tillbakagång väntas skydda dessa arter mot olagligt fiske, eftersom värdena skulle skrämja potentiella tjuvfiskare. Skrämjemetodens omfattning är av betydelse för potentiella gärningsmän i synnerhet vid brott där risken för att åka fast är liten. Fiskebrott är uttryckligen sådana brott. Med tanke på straffprocessen innebär stiftandet av en separat förverkandepåföljd och fastställandet av värden ökad klandervärde i fråga om de brott som riktar sig mot hotade

fiskar och fiskar på tillbakagång och skulle därmed också styra förundersökningen hos förundersökningsmyndigheten och åklagarens åtalsprövning. Att värden fastställs i lagstiftningen skulle å andra sidan underlätta arbetet också för domstolarna när de behandlar fiskebrott och fiskeförseelser och dömer ut förverkandepåföljder i samband med fiskar.

Omständigheten att de områden där lax och öring stiger inte har inkluderats i ortsbornas fisketillstånd har inverkat negativt på samernas och ortsbornas möjligheter att bedriva fiskekultur. I syfte att förbättra situationen föreslås det att 10 § om fisketillstånd i övre Lappland ändras så att ortsborna får rätt att hos Forststyrelsen lösa in ett personligt säsongstillstånd som inom ramen för de tillståndsvillkor som Forststyrelsen uppställer ger rätt att fiska med handredskap på de staten tillhöriga områden i personens hemkommun där lax och öring stiger. Det innebär att man avstår från kvotering av fisketillstånd för ortsbor på de områden där lax och öring stiger och att fisketrycket på dessa områden i framtiden regleras med fiskekvoter per fiskare och andra eventuella fiskebegränsningar som Forststyrelsen anser behövliga, för att säkerställa att fisketrycket på dessa områden ligger på en ekologiskt hållbar nivå. Syftet med förslaget är att förbättra ortsbornas möjligheter att bedriva fiskekultur samtidigt som livskraften hos bestånden av vandringsfisk tryggas.

3 Propositionens konsekvenser

Den nya förverkandepåföljden och fastställandet av värden för hotade fiskarter och fiskarter på tillbakagång väntas förbättra dessa arters skyddade ställning i lagstiftningen och därmed förstärka skyddet av arterna och deras återhämtning. Förverkandepåföljden och fastställandet av värden antas således inverka minskande på olagligt fiske. Trots att det straffrättsligt inte är fråga om ett straff eller en sanktion utan om konfiskering, väntas en kännbar förverkandepåföljd dock i verkligheten ha en viss allmänpreventiv effekt på potentiella gärningsmän. Fastställandet av värden för hotade fiskarter ska också å ena sidan mer allmänt förmedla skyddsvärdet på arterna och å andra sidan förmedla att olagligt fiske är klandervärt i samhället.

Genom propositionen förbättras möjligheterna för personer som bor i kommunerna Utsjoki, Enare och Enontekis att fiska på områden i övre Lappland där lax och öring stiger och som tillhör staten genom att det i lagen föreskrivs om ett nytt säsongbundet fisketillstånd för ortsbor för områden där lax och öring stiger. Propositionen bedöms förbättra det inflammerade läget i fiskeärenden i övre Lappland samt underlätta skötseln av fiskeärenden i området och inledandet av verksamhet i nya fiskeriområden. I och med propositionen förbättras även förutsättningarna för traditionellt fiske inom samekulturen och underlättas ortsbornas tillgång till vattenområden som tillhör staten för att fiska, samtidigt som vandringsfiskbeståndens livskraft tryggas genom att Forststyrelsen ges möjlighet att fastställa behövliga tillståndsvillkor i anslutning till tillstånden.

Det förslag som gäller 10 § i lagen om fiske gör det också möjligt för Forststyrelsen att trots lokala säsongtillstånd även i framtiden bevilja områdesvisa fisketillstånd som kan köpas av alla inom de ramar som fiskebestånden tillåter på de områden där lax och öring stiger. Kvoten områdesvisa fisketillstånd som kan köpas av alla skulle dock minska något i och med att den nya typen av tillstånd tas i bruk, vilket skulle minska Forststyrelsen intäkter från fisketillstånd i övre Lappland med uppskattningsvis högst 20 000 euro per år. Den föreslagna ändringen väntas också göra det svårare att fatta det kvotbeslut som anger det totala antalet fisketillstånd från Forststyrelsen när det blir aktuellt första gången efter det att lagen har trätt i kraft, eftersom det till en början skulle vara svårt att uppskatta det fisketryck som ortsbornas fiske ger upphov till.

4 Beredningen av propositionen

4.1 Beredningsskeden

Propositionen har beretts vid jord- och skogsbruksministeriet. Propositionen genomgick remissbehandling under tiden 5.10–5.11.2018. Den regeringsproposition som sändes på remiss innehöll förslag till ändring av totalt 27 paragrafer.

Före remissbehandlingen utredde ministeriet vilka konsekvenser den gällande 10 § i lagen om fiske har för möjligheterna att bedriva fiskekultur när det gäller kommuninvånarna i Enontekis, Utsjoki och Enare samt bad om förslag till lösningar för att ordna fisket i områden där lax och öring stiger. I fråga om dem hade det framförts mycket kritik mot den gällande lagen. Tillsammans med Forststyrelsen och kommunerna i området ordnade ministeriet 20–22.3.2018 diskussionsmöten som riktade sig till kommunerna Enontekis, Enare och Utsjoki. Mötena var öppna för alla och kallelse gick ut genom annonser i orternas tidningar.

Förhandlingar enligt 9 § i sametingslagen (974/1995) om ändring av lagen om fiske fördes med sametinget vid tre olika tidpunkter. De första preliminära förhandlingarna om ändring av 10 § i lagen om fiske hölls den 12 mars 2018 före den kommunvisa rundan. Förhandlingarna om den regeringsproposition som sändes på remiss startade den 6 november 2018. Förhandlingarna fortsatte till den 21 november 2018, då de avslutades. Vid förhandlingarna nåddes samförstånd om att 10 § i den gällande lagen om fiske bör ändras så att invånarna i området kan få tillstånd som ospänner minst en säsong. Sametinget såg det dock som en bättre lösning om tillstånden i fråga kunde vara i kraft tre år i sänder. Sametinget föreslog också en ändring som skulle göra det möjligt att ta in området för Lapplands renbeteslag i det område som anges i bestämmelsen i fråga samt att också samebefolkning som bor på annan ort skulle ha möjlighet att bedriva traditionellt fiske på statens vattenområden för att den som ansöker om tillstånd ska bibehålla kontakten med traditionellt fiske. Sametinget ansåg det också nödvändigt att de tillstånd som avses i 10 § är avgiftsfria på grund av den rättshistoriska juridiska grunden för denna typ av tillstånd. Jord- och skogsbruksministeriet har inte utvidgat fiskerätten i propositionen. En möjlighet till säsongtillstånd togs däremot in i propositionen. Man beslöt dessutom föreslå en bestämmelse om avgiftsfritt tillstånd för personer under 18 år.

4.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Jord- och skogsbruksministeriet fick gott om respons om utkastet till proposition. Det avgavs sammanlagt 99 utlåtanden om utkastet till proposition. De ändringsförslag som fått mest understöd utifrån utlåtandena och annan respons är förslaget om fisketillstånd i övre Lappland samt förslaget om att ta in bestämmelser om ett system med förverkandepåföljd i lagen om fiske. På grund av den stora mängden utlåtanden, det faktum att meningarna var delade, i synnerhet i fråga om detaljerna, samt den strama beredningstidtabellen begränsades regeringspropositionen till att gälla fisketillstånd i övre Lappland samt förverkandepåföljd.

Enligt det ändringsförslag som gäller fisketillstånd i övre Lappland kommer personer som är bosatta i kommunerna Enontekis, Utsjoki och Enare i framtiden att ha möjlighet att av Forststyrelsen lösa in ett personligt säsongstillstånd som inom ramen för de tillståndsvillkor som Forststyrelsen uppställer ger rätt att fiska med handredskap på de områden i personens hemkommun där lax och öring stiger och som tillhör staten. För personer under 18 år ska tillståndet vara avgiftsfritt. Det propositionsutkast som var på remiss fick ett brett understöd. I utlåtandena var man dock bekymrad över skäligheten i fråga om priset på tillståndet och föreslog avgiftsfritt tillstånd eller avgiftsfrihet åtminstone för barn. Det föreslogs också att tillståndsområdet utvidgas i synnerhet till området Sodankylä. Det lades också fram förslag om att tillståndet ska gälla per hushåll.

RP 309/2018 rd

En av remissinstanserna motsatte sig en ändring av 10 § om fiskerättigheterna i övre Lappland, om man inte samtidigt genom tvingande lagstiftning säkerställer en möjlighet för alla delägare att lösa in säsongtillstånd för delägarlagens samfällda vatten. Dessutom var man bekymrad över de framtida möjligheterna för icke-ortsbor att få tillstånd och föreslog att hälften av de tillstånd som ska gälla för området reserveras för försäljning till icke-ortsbor.

Efter förhandlingar med Sametinget beslöt jord- och skogsbruksministeriet att föreslå att tillståndet i övre Lappland ska vara avgiftsfritt för personer under 18 år. I övrigt stod bestämmelsen kvar i den form den hade då propositionen sändes på remiss.

I den proposition som sändes på remiss föreslogs det att en ny paragraf om förverkandepåföljd tas in i lagen om fiske. Propositionen fick under remissbehandlingen ett brett understöd. En av remissinstanserna var bekymrad över hur förverkandepåföljden påverkar det kommersiella fisket, i synnerhet volymfisket. Remissinstansernas åsikter gick isär också i fråga om vilka arter förverkandepåföljden ska gälla. Utöver de arter som fanns med i propositionsutkastet föreslogs det att förverkandepåföljden utsträcks till att gälla gös, flodkräfta samt sik i alla dess former. Av de ovannämnda togs flodkräfta in i paragrafen om förverkandepåföljd och paragrafen preciserades i fråga om volymfisket. Paragrafens form och motiveringar preciserades dessutom utifrån kommentarer från justitieministeriet.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

10 §. Rätt till fisketillstånd i övre Lappland. Det föreslås att paragrafen ändras för att fiske-möjligheterna för kommuninvånarna i Enontekis, Enare och Utsjoki ska förbättras på de områden där lax och öring stiger i vattenområden som tillhör staten i den omfattning som anges mer ingående i 2 mom. Dessutom föreslås det att innehållet i 1 och 3 mom., som enligt förslaget blir 4 mom., ändras och att ett nytt 3 mom. fogas till paragrafen. Det nya 3 mom. ska innehålla bestämmelser om fiske på de områden som avses i 2 mom.

Enligt förslaget ska 1 mom. ändras på så sätt att första meningen i det gällande 2 mom. om att det i 1 mom. avsedda tillståndet är personligt och om tillståndets giltighetstid flyttas till 1 mom. I bestämmelsen preciseras innehållet i det tillstånd som avses i 1 mom. och därför passar den i sak bättre i 1 mom.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om de statliga vattenområden i kommunerna Enontekis, Enare och Utsjoki som inte ska omfattas av det tillstånd som avses i 1 mom. Formuleringen av bestämmelsen ska ändras, så att det tydligt framgår att det till de områden där lax och öring stiger ska räknas både områden där det förekommer vandrande individer av de båda ovan nämnda arterna och områden där bara en av arterna förekommer. Enligt den nya formuleringen ska det i 1 mom. avsedda tillståndet inte gälla de områden i Tana älvs, Näätämöjokis, Tuulomajokis, Paatsjokis, Torne älvs eller Ounasjokis vattendrag där lax och öring stiger. Med områden där lax och öring stiger avses områden med strömmande vatten där det förekommer vandrande lax eller öring. Forststyrelsen ska även framöver besluta om gränserna för områden där lax och öring stiger. Forststyrelsen ska också vid behov ha möjligheten att justera gränserna till dessa områden, till exempel om nya forskningsdata eller skydds målen bakom regleringen om sådana områden talar för detta.

I områden där lax och öring stiger ska de personer som avses i 1 mom. och vars hemkommun är Enontekis, Enare eller Utsjoki ha rätt att mot en avgift som motsvarar självkostnadsvärdet lösa in ett personligt säsongstillstånd av Forststyrelsen. Säsongstillståndet ska berättiga till handredskapsfiske som definieras i 4 § i lagen om fiske i sådana områden i personens hemkommun där lax och öring stiger och som tillhör staten. Detta innebär att säsongstillståndet, i motsats till det tillstånd som avses i 1 mom., ska gälla enbart i den egna hemkommunen. Med anledning av 3 § 1 och 2 mom. i lagen om fiske ska kommuninvånarnas säsongstillstånd emellertid inte gälla på sådana områden där lax och öring stiger som omfattas av bestämmelser om fiskerättigheter i en överenskommelse med en främmande stat. För tillståndet ska det tas ut en avgift, om vars storlek det föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och med stöd av den. Avsikten är att säsongstillståndet ska beviljas till självkostnadspris och att bestämmelser om det ska utfärdas genom jord- och skogsbruksministeriets förordning om avgifter för vissa prestationer som hänför sig till Forststyrelsens offentliga förvaltningsuppgifter. I syfte att stödja barns och ungas fiskehobby fogas en ny bestämmelse till momentet, enligt vilken säsongstillståndet för personer under 18 år är avgiftsfritt.

Forststyrelsen ska uppställa olika tillståndsvillkor för säsongstillstånden. Villkoren fastställs i säsongstillstånden. I syfte att dimensionera fisket på en ekologiskt hållbar nivå och möjliggöra en faktabaserad fiskereglering föreslås det att tillståndsvillkoren ska utgöras av fiskekvoter per fiskare samt rapporteringsskyldighet i fråga om fångsten. Utöver detta kan Forststyrelsen uppställa andra eventuella allmänna och tillståndsområdesvisa fiskebegränsningar som Forststyrelsen anser behövliga. Eftersom man enligt förslaget ska avstå från gällande kvotering av fisketillstånd för ortsbor på de områden där lax och öring stiger för att de lokala fiskemöjligheterna ska förbättras, ska fisketrycket på dessa områden på grund av det lokala fisket i framtiden

regleras med fiskekvoter per fiskare och andra eventuella fiskebegränsningar, för att säkerställa att fisketrycket på dessa områden ligger på en ekologiskt hållbar nivå. När Forststyrelsen dimensionerar fisket på en ekologiskt hållbar nivå ska den också beakta sådant fiske som avses i 3 mom. I fråga om naturresurser bedöms det inte finnas några hinder för att återställa säsongstillståndet för ortsborna i den omfattning som beskrivs ovan på de områden där lax och öring stiger.

Till paragrafen fogas dessutom ett nytt 3 mom., enligt vilket en del av fisket i de i 2 mom. avsedda områden där lax och öring stiger reserveras för beviljande av områdesvisa fiskekvoter enligt 18 § 2 mom. i lagen om Forststyrelsen (234/2016). Den nya bestämmelsen innebär att Forststyrelsen även i framtiden kan bevilja områdesvisa fiskekvoter med stöd av 5 § 1 mom. i lagen om fiske och 18 § 2 mom. i lagen om Forststyrelsen, oberoende av de lokala säsongstillstånden. Syftet med momentet är att säkerställa möjligheter för icke-ortsbor att fiska på områden där lax och öring stiger så att det fiske som avses i 2 mom. inte avsevärt försämrar icke-ortsbors fiskemöjligheter jämfört med nuläget. Således ska avgiftsbelagda fisketillstånd som kan köpas av alla reserveras så att de kan beviljas för en del av fisket i de områden som avses i 2 mom. även i framtiden.

Paragrafens 3 mom., i fortsättningen 4 mom., ändras så att närmare bestämmelser får utfärdas om beviljande och användning av de tillstånd som avses i 1 och 2 mom. men även av de tillstånd som avses i 3 mom. I bestämmelsen stryks dessutom på finska ordet ”edellä” som obehövligt och uttrycket ”utfärdande av tillstånd” ändras till ”beviljande av tillstånd”. De två sista ändringarna är av språklig karaktär.

119 §. Förverkandepåföljd. Enligt förslaget ska det till lagen fogas en ny paragraf där det föreskrivs om en ny typ av förverkandepåföljd. Utöver vad som föreskrivs om förverkandepåföljder i 10 kap. i strafflagen ska det värde som fisken har som representant för sin art framöver dömas förverkat till staten i samband med vissa fiskeförseelser och fiskebrott när det gäller vissa i lagen angivna hotade fiskarter och fiskarter på tillbakagång. Bestämmelser om fastställda enheter för nämnda arter och värden som fastställs för dem ska utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Förverkandepåföljden kommer att gälla fiskarterna lax, insjölox, ål, nejonöga, öring, harr, röding, flodkräfta samt sik i en älv eller bäck som mynnar ut i havet. Gemensamt för dessa arter är att de antingen är hotade eller på tillbakagång och att fisket av dem är förenat med specialreglering vars syfte är att trygga beståndens återhämtning eller livskraft. Dessa specialbestämmelser finns i statsrådets förordning om fiske (1360/2015). Även i enlighet med 6 kap. 37 § i naturvårdslagen är jord- och skogsbruksministeriet skyldigt att skydda alla arter. Eftersom syftet med paragrafen om förverkandepåföljd och fastställandet av värden för fiskar är att stärka skyddet för hotade fiskar och fiskar på tillbakagång och minska de fiskebrott som riktar sig till dem, är det motiverat att begränsa det artmässiga tillämpningsområdet till dessa arter.

Tillämpningsområdet när det gäller förverkandepåföljd påverkas utöver tillämpningsområdet avseende arterna även av paragrafens straffrättsliga tillämpningsområde. Med beaktande av syftet med regleringen är det ändamålsenligt att knyta förverkandepåföljden till straffbara gärningar där syftet är att trygga fiskebeståndens livskraft. Förverkandepåföljd ska således tillämpas på den som har gjort sig skyldig till en i 118 § 1 mom. 1–3, 5 eller 6 punkten i lagen om fiske eller i 48 a kap. 2 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i strafflagen avsedd annan gärning än brott mot ett fiskeförbud eller en fiskebegränsning som utfärdats med stöd av 59 eller 60 § i lagen om fiske, dessutom under förutsättning att den som gjort sig skyldig till brotten som fängst har behållit en individ av någon av de arter som nämns i paragrafen. Genom 59 och 60 § i lagen om fiske hänvisas det till fiskeförbud och fiskebegränsningar som utfärdats i syfte att skydda en djurart som med stöd av naturvårdslagen har förklarats vara hotad, när förbuden

och begränsningarna inte utgår ifrån att trygga fiskbeståndens livskraft utan att skydda djurarter som med stöd av naturvårdslagen har förklarats hotade, vanligen saimenvikare.

I 118 § 1 mom. 1–3 och 5 och 6 punkten i lagen om fiske har användningen av vissa fiske- eller fångstmetoder eller fiskeredskap kriminaliserats, likaså fiske inom vissa områden, under en viss tidpunkt och i strid med fångstmåttet eller fångst i strid med ett fiskeförbud eller en fiskebegränsning som utfärdats med stöd av 52 eller 53 § i lagen om fiske samt åsidosättande av skyldigheten att släppa tillbaka fisk i vattnet. Utöver paragraferna i lagen om fiske ska förverkandepåföljden gälla bestämmelser och föreskrifter som utfärdats med stöd av de paragrafer som nämns i 1–3, 5 eller 6 punkten samt motsvarande bestämmelser i en fiskestadga. På grund av vad som föreskrivs i 3 § 1 mom. i lagen om fiske blir förverkandepåföljden tillämplig endast om inte något annat följer av Europeiska unionens lagstiftning om den gemensamma fiskeripolitiken eller den nationella lagstiftning som genomför den, eller av en överenskommelse med en främmande stat. I fråga om kommersiellt fiske är det dessutom att notera att man i vissa fiskeformer fångar in stora mängder liten stimfisk, såsom strömming och vassbuk. Fångstmängderna kan variera från hundratals kilo till flera hundra ton, och beroende på fångstens användningsändamål sorteras den inte alltid. Även om fisket är noggrant inriktat på små stimfiskar, kan det slumpartat som bifångst ge också några enstaka sådana fiskar som fisket inte riktar sig till. Dessa fiskar kan inte med en skäligen arbetsmängd och skäliga kostnader observeras i stora fångstmängder.

Utöver nämnda bestämmelser i paragrafen om fiskeförseelse ska förverkandepåföljd tillämpas på sådana gärningar som avses i bestämmelsen om fiskebrott i 48 a kap. 2 § 1 mom. 1 och 2 punkten i strafflagen och som materiellt grundar sig på bestämmelserna i lagen om fiske och motsvarar kriminaliseringen gällande fiske i 118 § i den lagen, med den skillnaden att ett ytterligare krav är att verksamheten ska vara av betydande omfattning. Förverkandepåföljd ska inte tillämpas på olovlig fångst enligt 28 kap. 10 § i strafflagen eller på miljöbrott enligt 48 kap. i strafflagen.

Bestämmelserna om förverkandepåföljder i 10 kap. i strafflagen har ett allmänt tillämpningsområde, vilket innebär att de tillämpas till den del någon specialbestämmelse inte reglerar saken på annat sätt. De bestämmelser om förverkandepåföljder som redan för närvarande finns i 10 kap. i strafflagen blir således i tillämpliga delar tillämpliga utöver den föreslagna förverkandepåföljden. Huvudregeln i 10 kap. i strafflagen är att värdet på föremål och egendom som varit föremål för brott ska dömas förverkade enbart om föremålet för brottet inte påträffas. Den föreslagna paragrafen avviker således från huvudregeln i strafflagen, eftersom den inte hindrar att värdet på föremålet för brottet döms förverkat, även om föremålet för brottet skulle påträffas. En avvikelse från huvudregeln är befogad och nödvändig för att syftet med paragrafen om förverkandepåföljd ska uppnås: Skyddsvärdet för en levande individ i en utrotningshotad fiskart, såsom en värdefull avelsfisk, kan vara mycket stort och en död fisk som går förlopad motsvarar inte detta värde. Även i naturvårdslagen görs det i paragrafen om förverkandepåföljd till denna del ett undantag från huvudregeln i strafflagen när det gäller fredade arter.

I 2 mom. i den föreslagna paragrafen om förverkandepåföljd ska det ingå ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket bestämmelser om fastställda enheter för de i paragrafen nämnda arterna och värden som fastställs för dem utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Med fastställda enheter för de i paragrafen nämnda arterna avses beroende på arten dess olika ekologiska former, regionala och taxonomiska enheter samt andra eventuella ändamålsenliga enheter som tar hänsyn till skyddsmässiga mål och som t.ex. kan vara indelning av arten i individer som fötts i naturen och inplanterade individer utifrån bortklippning av fettfenan eller någon annan märkning, indelning efter kön samt indelning i individer i yngelfasen och fullstora, köns mogna individer.

2 Närmare bestämmelser

I 2 mom. i den föreslagna paragrafen om förverkandepåföljd ska det ingå ett bemyndigande att utfärda förordning, enligt vilket bestämmelser om fastställda enheter för de i paragrafen nämnda arterna och värden som fastställs för dem utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet. Med fastställda enheter avses vad som definieras i detaljmotiveringen till paragrafen. Naturresursinstitutet har av jord- och skogsbruksministeriet fått i uppdrag att före utgången av 2018 ge ett förslag till värden som fastställs genom förordning. Tanken är att förordningen utfärdas efter det.

Det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i det föreslagna 10 § 4 mom. ska utvidgas så att närmare bestämmelser om beviljande och användning av tillstånd som avses i 1 och 2 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet och dessutom också om beviljande och användning av tillstånd som avses i 3 mom.

3 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 maj 2019.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Propositionen har kopplingar till grundläggande fri- och rättigheter i grundlagen. Dessa gäller jämlikheten som skyddas enligt 6 § i grundlagen, egendomsskyddet som tryggas i 15 § och rätten till eget språk och egen kultur enligt 17 §.

4.1 Likabehandling

Vid bedömningen av propositionen ska bestämmelserna om jämlikhet i 6 § i grundlagen beaktas. I 6 § i grundlagen finns bestämmelser om medborgarnas jämlikhet. Enligt paragrafen är alla lika inför lagen. Ingen får utan godtagbart skäl särbehandlas bland annat på grund av ålder, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Jämlikhetsbestämmelsen i grundlagen förhindrar alltså inte all särbehandling. Det väsentliga är att särbehandlingen ska kunna motiveras på ett acceptabelt sätt med tanke på de grundläggande fri- och rättigheterna.

Rätten bland kommuninvånarna i Enontekis, Enare och Utsjoki att fiska på vattenområden som tillhör staten i övre Lappland enligt 10 § i lagen om fiske har en lång rättshistorisk bakgrund. Rätten som gäller i tre kommuner infördes i lagen om fiske år 1997 under medverkan av grundlagsutskottet, samtidigt som lagen om fiske (286/1982), som i resten av Finland trädde i kraft år 1983, sattes i kraft även i övre Lappland. Lagen om fiske från 1982 hade inte kunnat sättas i kraft tidigare i övre Lappland, eftersom grundlagsutskottet ansåg att innehållet i och betydelsen av den fiskerätt som är oberoende av markägande inte hade utretts och fiskerätten härledd ur samebyarnas rätt inte hade ordnats lagstiftningsvägen. Fram till 1997 hade fiskerätt som är oberoende av markägande bara gällt området i personens hemkommun enligt en förordning (1117/1982) som utfärdades med stöd av lagen om fiske från 1951. Även i en regeringsproposition (RP 143/1997 rd) föreslogs att fiskerätten i övre Lappland bara skulle gälla statens vattenområden i personens hemkommun. Grundlagsutskottet (GRUU 27/1997 rd) utvidgade dock rätten till att gälla alla de tre nordligaste kommunerna. Den omfattande rätten motiverades bland annat med de gamla samebyarnas rättigheter och att fiske ingår i samernas livsstil utan begränsningar relaterade till bostadsorten. Grundlagsutskottet hade i sina tidigare utlåtanden (GrUU 7/1978, 5/1981 och 30/1993) ansett att rätten åtminstone är hävdvunnen och alltså tryggad i grundlagen.

För beredningen av den nya lagen om fiske ville jord- och skogsbruksministeriet utreda fiskerätterna och beställde en undersökning om specialfrågorna i anslutning till fiskerättigheter i norra Lappland av JL Juha Joonas. Joonas undersökte även historien till och grunderna för fiskerätten i fråga som är oberoende av markägande. Enligt undersökningen var det väsentliga i samebyarnas användning av mark- och vattenområden uttryckligen att rätten endast gällde den egna samebyns område, och man kände inte till utvidgade fiskerättigheter som skulle ha gällt andra samebyars områden. Vid beredningen av den nuvarande lagen om fiske drog arbetsgruppen upp riktlinjer enligt vilka rättens omfattning bara skulle gälla den egna hemkommunen. Det väsentliga var dessutom att man i den lag om fiske som trädde i kraft vid ingången av 2016 uttryckligen ville föreskriva om rätten att få gratis fisketillstånd på statens vatten, inte om den egentliga fiskerätten som är oberoende av markägande och därmed jämförbar fiskerätt. I det slutliga skedet av regeringspropositionen, efter remissbehandlingen, ändrades propositionen slutligen för att få till stånd politiskt samförstånd, så att rätten utvidgades till att gälla de tre nordligaste kommunerna. Däremot inkluderades inte de områden där lax och öring stiger i övre Lappland i tillståndet, eftersom det då inte ansågs möjligt att ordna ett hållbart fiske av vandringsfisk, så att kommuninvånarna skulle ha haft fiskerätt i de områden där lax och öring stiger enligt omfattningen i 10 § 1 mom. i den nuvarande lagen om fiske. I fråga om dessa områden föreskrevs det att Forststyrelsen beviljar de särskilda tillstånd som gäller dem.

I lagförslaget i 10 § angående fiske i de områden där lax och öring stiger garanteras kommuninvånarna i kommunerna i övre Lappland rätt att av Forststyrelsen lösa in ett personligt säsongstillstånd som inom de tillståndsvillkor som Forststyrelsen fastställer berättigar till handredskapsfiske i sådana områden i personens hemkommun där lax och öring stiger och som tillhör staten. Rätten ska i enlighet med vad som anges ovan grunda sig på den fiskerätt som är oberoende av markägande och som i lagstiftningen redan länge erkänts tillhöra kommuninvånarna i kommunerna i övre Lappland. Fisketillståndet ska gälla i den egna hemkommunen, vilket också överensstämmer med det som presenterades angående omfattningen av samebyarnas fiskerätter i Joonas undersökning om fiskerättsfrågor i norra Lappland. Fiskebegränsningarna som infördes på vattenområden som tillhör staten i övre Lappland i samband med reformen av lagen om fiske i enlighet med ansvaret för miljön i 20 § i grundlagen har visat sig delvis vara onödigt stränga i förhållande till de fiskeregleringsåtgärder som krävs för skyddet av vandra fiskbestånd. Det bedöms därför inte finnas några hinder i fråga om naturresurser för att återställa säsongstillståndet för ortsborna i den omfattning som beskrivs ovan på de områden där lax och öring stiger. Dessutom kommer det ansvar för miljön som anges i 20 § i grundlagen även i framtiden att avspeglas i det lokala fisketillståndet i form av fiskekvoter per fiskare samt rapporteringsskyldighet i fråga om fångsten. Utifrån vad som anförts ovan kan en på boningsort baserad rätt, som allmänt kan anses som en sådan i 6 § i grundlagen avsedd annan orsak som gäller någons person, således inte i detta fall anses kränka bestämmelserna om jämlikhet.

Det säsongstillstånd för handredskapsfiske som i och med propositionen skapas för kommuninvånarna i Enontekiö, Enare och Utsjoki är en ny typ av tillstånd, som beviljas till ett rimligt pris, det vill säga i praktiken förmånligare än de andra dygnstillstånd som Forststyrelsen med stöd av 18 § 2 mom. i lagen om Forststyrelsen (234/2016) beviljar för de områden där lax och öring stiger och som prissätts på affärsekonomiska grunder. Eftersom säsongstillståndet för ortsborna grundar sig på en särskild rätt, anses det inte heller strida mot bestämmelserna om jämlikhet att priset på säsongstillståndet som beviljas till ortsbor fastställs på andra grunder.

Genom förslaget föreskrivs om avgiftsfrihet i fråga om fisketillstånd enligt 10 § 2 mom. som beviljas personer under 18 år. Bestämmelsen om jämlikhet hindrar inte att olika grupper behandlas olika eller att de i lagstiftningen särbehandlas i likadana situationer, om särbehandlingen kan motiveras på ett sätt som är godtagbart med hänsyn till de grundläggande fri- och rättigheterna (GrUU 1/2006 rd, s. 2/I, GrUU 59/2002 rd, s. 2–3). Grundlagsutskottet har i sin

bedömning av den socialrättsliga regleringen t.ex. ansett att det inte stöter på några problem med hänsyn till grundlagen att förmåner för personer i olika åldrar fastställs på olika grunder, om särbehandlingen inte är godtycklig eller skillnaderna blir oskäligen (GrUU 60/2002 rd, s. 4–5, GrUU 46/2002 rd, s. 5–7). Avgiftsfria tillstånd anses vara en social grund, eftersom man med den strävar efter att introducera barn och unga för naturen samt främja barns och ungas fiskehobby. Med ytterligare beaktande av barns fysiska egenskaper, kunskap om fiske och fiskefärdigheter jämfört med vuxna, kan bedömningen göras att barns fångstmängd i regel blir mindre än vuxnas, vilket också för sin del talar för möjligheten att bevilja avgiftsfria tillstånd till barn. Att barn får en annorlunda ställning på ovan presenterat sätt är således en godtagbar grund och anses inte strida mot grundlagen.

4.2 Egendomsskydd

Vars och ens egendom är tryggad med stöd av bestämmelsen om egendomsskydd i 15 § 1 mom. i grundlagen. Den paragraf som ska granskas med utgångspunkt i egendomsskyddet är paragrafen om förverkandepåföljd, dvs. 119 §.

Grundlagsutskottet har i flera omgångar dryftat egendomsskyddet i anslutning till fiskerätten och begränsningar därav (GrUU 8/2012 rd, GrUU 20/2010 rd, GrUU 14/2010 rd, GrUU 8/1996 rd). Fiskerätten i anslutning till ägande av vattenområden är enligt grundlagsutskottets vedertagna praxis en förmån med förmögenhetsvärde som omfattas av egendomsskyddet i grundlagen och som ger en principiell befogenhet att förfoga över, använda och utnyttja egendomen samt bestämma över den. I fiskerätten ingår rätten att nyttja fiskbeståndet i vattenområdet ekonomiskt och rätten att organisera användningen och förvaltningen av vattenområdet. Vattenområdets ägare har också med stöd av sin fiskerätt rätt att försöka fånga fisk. Som en del av ägarens rättsställning betyder fiskerätten således en viss slags nyttjandeförmån. Innan fiskarna blir fångst är de så kallade herrelösa föremål, som innehavaren av fiskerätt eller tillstånd som berättigar till fiske har möjlighet att få äganderätt till genom fång som påminner om en inmutning. Vattenområdets ägare har dock inte äganderätt till fiskar som simmar fritt i området. Grundlagsutskottet har kännetecknat saken så att fiskbestånden, som rör sig fritt i vattendragen, med tanke på statsförfattningen är objekt som har ett förmögenhetsvärde och kontinuerligt förnyas och att den rätt att fiska inom ett vattenområde som uppstår på grund av ägandet är ”en synnerligen egenartad form av ägande” (GrUU 8/1996 rd, se även GrUU 5/1981 rd samt 13/1979 rd).

Enligt den föreslagna 19 § ska den som har gjort sig skyldig till en i 118 § 1 mom. 1–3 mom., 5 eller 6 punkten i denna lag eller i 48 a kap. 2 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i strafflagen avsedd annan gärning än brott mot ett fiskeförbud eller en fiskebegränsning som utfärdats med stöd av 59 eller 60 § i denna lag, och har fångat en lax, en insjölox, en ål, ett nejonöga, en öring, en harr, en röding, en flodkräfta eller en sik som hör till ett vandrande bestånd, dömas att till staten förverka det värde som fisken har som representant för sin art. Med stöd av den föreslagna paragrafen ska fiskarna således dömas förverkade till staten. Att fiskens värde ska dömas förverkat till staten förordas av grundlagsutskottets tolkning, enligt vilken fiskarna utgör en naturresurs som är i rörelse och fiskerätten i anslutning till ägandet av ett vattenområde innebär en viss slags nyttjandeförmån i förhållande till nyttjandet av de naturresurser som rör sig i området, men inte direkt äganderätt till en viss enskild fisk. Således äger ingen fiskarna, så länge som de rör sig fritt i vattnet och inte har ”erövrats”. När påföljdens karaktär prövas bör även principen om skyddsintresse beaktas, dvs. hur man genom en straffrättslig förverkandepåföljd försöker skydda ett värde, dvs. ett skyddsintresse, som anses viktigt och kan förankras i de grundläggande fri- och rättigheterna. Syftet med förverkandepåföljden som knyts till vissa gärningar som avses i vissa punkter om fiskebrott och fiskeförseelse när det gäller hotade fiskarter och fiskarter på tillbakagång kan snarare ses som att trygga det allmänna fiskerintresset genom att stärka och trygga arternas livskraft, snarare än att trygga fiskerättsinnehav-

varens intresse. Utifrån internationell rätt och EU-rätt samt nationell lagstiftning är det i sista hand staten som ansvarar för fiskbestånden. Den föreslagna paragrafen ger uttryck för detta ansvar och betonar alltså också 20 § om ansvar för miljön i grundlagen.

Väsentligt när påföljdens karaktär prövas är också huruvida olagligt fiske har kränkt någon annans fiskerätt. Situationen är i princip densamma för fiskar som för vilt, dvs. fiskbestånden utnyttjas i någon utsträckning och olagligt fiske kränker i vissa fall också någon annans fiskerätt. Något som talar för att fiskens värde döms förverkat till staten är dock i detta fall att förverkandepåföljden föreslås bli tillämpad endast på hotade fiskarter och fiskarter på tillbakagång som är föremål för specialreglering som siktar på artbeståndens livskraft och som på grund av den specialregleringen antingen helt eller delvis inte kan utnyttjas – och därför snarare jämföras med djur som är fridlysta med stöd av naturvårdslagen. Detta innebär att olagligt fiske av dem i huvudsak inte heller kränker någon annans fiskerätt, eftersom inte heller någon annan har rätt att fiska sådan fisk som t.ex. med stöd av en skyddsbestämmelse är fridlyst eller inte uppfyller det fångsmått som angivits för den. Med stöd av vad som anförts ovan anses bestämmelsen om förverkandepåföljd inte kränka egendomsskyddet för innehavaren av fiskerätt.

4.3 Rätt till eget språk och egen kultur

Enligt 17 § 3 mom. i grundlagen har samerna såsom urfolk samt romerna och andra grupper rätt att bevara och utveckla sitt språk och sin kultur. Till samisk kultur anses höra bland annat traditionella samiska näringar, såsom jakt, fiske, renskötsel och samiskt hantverk. Den föreslagna ändringen av 10 §, enligt vilken ortsbornas fiskemöjligheter ska förbättras inom de gränser som fiskbestånden tillåter, ska gälla invånarna i övre Lappland, det vill säga kommuninvånarna i Enontekis, Enare och Utsjoki. Till samernas hembygdsområde, som är ett kulturellt och språkligt autonomt område, hör kommunerna Enontekis, Enare och Utsjoki och dessutom området för Lapplands renbeteslag i den norra delen av Sodankylä. Ca 35 procent av samerna i Finland bor fortfarande på samernas hembygdsområde. Förslaget, som förbättrar fiskemöjligheterna för kommuninvånarna i övre Lappland, kommer i fråga om de samer som bor på dessa kommuners område att stärka deras rätt att såsom urfolk bevara och utveckla sitt språk och sin kultur, vilket också garanteras i 17 § 3 mom. i grundlagen.

På de grunder som anförts ovan anses det att lagförslaget kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om fiske

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fiske (379/2015) 10 §, och
fogas till lagen en ny 119 §, i stället för den 119 § som upphävts genom lag 997/2016, som
följer:

10 §

Rätt till fisketillstånd i övre Lappland

Personer vars hemkommun enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) är Enontekis, Enare eller Utsjoki har rätt att avgiftsfritt få tillstånd av Forststyrelsen att fiska på vattenområden som tillhör staten och finns i ovannämnda kommuner. Tillståndet är personligt och ges för högst tre år i sänder.

Det i 1 mom. avsedda tillståndet gäller inte de områden i Tana älvs, Näätamöjokis, Tuulomajokis, Paatsjokis, Torne älvs eller Ounasjokis vattendrag där lax och öring stiger. I dessa områden har de personer som avses i 1 mom. rätt att av Forststyrelsen lösa in ett personligt säsongstillstånd som inom de tillståndsvillkor som Forststyrelsen fastställer berättigar till handredskapsfiske i sådana områden i personens hemkommun där lax och öring stiger och som tillhör staten. De tillståndsvillkor som Forststyrelsen fastställer för säsongstillstånden och som utgörs av fiskekvoter per fiskare, rapporteringsskyldighet i fråga om fångsten och andra allmänna och tillståndsområdesvisa fiskebegränsningar fastställs i säsongstillståndet. För tillståndet tas det ut en avgift, om vars storlek det föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och med stöd av den. För personer under 18 år är säsongstillståndet avgiftsfritt.

En del av fisket i de i 2 mom. avsedda områden där lax och öring stiger reserveras för att beviljas som områdesvisa fiskekvoter enligt 18 § 2 mom. i lagen om Forststyrelsen.

Närmare bestämmelser om beviljande och användning av tillstånd som avses i denna paragraf får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

119 §

Förverkandepåföljd

Den som har gjort sig skyldig till en i 118 § 1 mom. 1—3, 5 eller 6 punkten i denna lag eller i 48 a kap. 2 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i strafflagen avsedd annan gärning än brott mot ett fiskeförbud eller en fiskebegränsning som utfärdats med stöd av 59 eller 60 § i denna lag, och som fångst har behållit en lax, en insjölax, en ål, ett nejonöga, en öring, en harr, en röding, en flodkräfta eller en sik i en älv eller bäck som mynnar ut i havet, ska dömas att till staten förverka det värde som fisken har som representant för sin art. Bestämmelser om förverkandepåföljder finns dessutom i 10 kap. i strafflagen.

Bestämmelser om fastställda enheter för nämnda arter och om värden som ska fastställas för dem utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

RP 309/2018 rd

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 13 december 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Jord- och skogsbruksminister Jari Leppä

Lag

om ändring av lagen om fiske

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om fiske (379/2015) 10 §, och
fogas till lagen en ny 119 §, i stället för den 119 § som upphävts genom lag 997/2016, som följer:

Gällande lydelse

10 §

Rätt till fisketillstånd i övre Lappland

Personer vars hemkommun enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) är Enontekis, Enare eller Utsjoki har rätt att avgiftsfritt få tillstånd av Forststyrelsen att fiska på vattenområden som tillhör staten och finns i ovannämnda kommuner.

Det i 1 mom. avsedda tillståndet är personligt och ges för högst tre år i sänder. Tillståndet gäller inte de områden i Tana älvs och Näätämöjokis vattendrag där lax och öring stiger, de områden i Tuulomajokis och Paatsjokis vattendrag där lax och öring stiger eller de områden i Torne älvs och Ounasjokis vattendrag där lax och öring stiger. Forststyrelsen beviljar de särskilda tillstånd för statens vattenområden som gäller de ovannämnda områdena.

Närmare bestämmelser om utfärdande och användning av tillstånd som avses i 1 och 2 mom. får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Föreslagen lydelse

10 §

Rätt till fisketillstånd i övre Lappland

Personer vars hemkommun enligt 2 § i lagen om hemkommun (201/1994) är Enontekis, Enare eller Utsjoki har rätt att avgiftsfritt få tillstånd av Forststyrelsen att fiska på vattenområden som tillhör staten och finns i ovannämnda kommuner. *Tillståndet är personligt och ges för högst tre år i sänder.*

Det i 1 mom. avsedda tillståndet gäller inte de områden i Tana älvs, Näätämöjokis, Tuulomajokis, Paatsjokis, Torne älvs eller Ounasjokis vattendrag där lax och öring stiger. I dessa områden har de personer som avses i 1 mom. rätt att av Forststyrelsen lösa in ett personligt säsongstillstånd som inom de tillståndsvillkor som Forststyrelsen fastställer berättigar till handredskapsfiske i sådana områden i personens hemkommun där lax och öring stiger och som tillhör staten. De tillståndsvillkor som Forststyrelsen fastställer för säsongstillstånden och som utgörs av fiskekvoter per fiskare, rapporteringskyldighet i fråga om fångsten och andra allmänna och tillståndsområdesvisa fiskebegränsningar fastställs i säsongstillståndet. För tillståndet tas det ut en avgift, om vars storlek det föreskrivs i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) och med stöd av den. För personer under 18 år är säsongstillståndet avgiftsfritt.

En del av fisket i de i 2 mom. avsedda områden där lax och öring stiger reserveras för att beviljas som områdesvisa fiskekvoter enligt 18 § 2 mom. i lagen om Forststyrel-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

sen.

Närmare bestämmelser om *beviljande* och användning av tillstånd som avses i *denna paragraf* får utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

119 §

Förverkandepåföljd

Den som har gjort sig skyldig till en i 118 § 1 mom. 1—3, 5 eller 6 punkten i denna lag eller i 48 a kap. 2 § 1 mom. 1 eller 2 punkten i strafflagen avsedd annan gärning än brott mot ett fiskeförbud eller en fiskebe- gränsning som utfärdats med stöd av 59 el- ler 60 § i denna lag, och som fångst har be- hållit en lax, en insjölox, en ål, ett nejonöga, en öring, en harr, en röding, en flodkräfta eller en sik i en älv eller bäck som mynnar ut i havet, ska dömas att till staten förverka det värde som fisken har som representant för sin art. Bestämmelser om förverkande- påföljder finns dessutom i 10 kap. i straffla- gen.

Bestämmelser om fastställda enheter för nämnda arter och om värden som ska fast- ställas för dem utfärdas genom förordning av jord- och skogsbruksministeriet.

Denna lag träder i kraft den 20 .